کارشناسان اقتصادی از آثار مخرب طرح کمیسیون اجتماعی مجلس می‌گویند

تعطیلی آخر هفته یا تیر خلاص به اقتصاد خصوصی؟

پانیذ رحیمی
خبرنگار

آبان‌ماه سال ۹۸ بود که موضوع اجرای تعطیلی پنجشنبه‌ها و کاهش ساعت کاری در سراسر کشور مطرح شد، اما عمر مجلس دهم به بررسی آن نرسید و حالا پس از گذشت بیش از چهار سال مجلس یازدهم در آخرین روزهای خود این طرح را روی میز گذاشته است. فعالان بخش خصوصی می‌گویند این اقدام با توجه به اینکه باعث می‌شود تعطیلی تجارت خارجی و ترانزیت ایران به سه روز در هفته برسد، تیر خلاصی به اقتصاد کشور است؛ موضوعی که تا همین الان بالغ بر ۴۲ هزار نفر با امضای کارزاری مخالفت خود را نسبت آن اعلام کرده و تشکل‌های اقتصادی فعال و بزرگ کشور در تکاپو افتاده‌اند. اتاق بازرگانی ایران نیز طی انتشار بیانیه‌ای مخالفت صریح و مشخص خود را با این مصوبه اعلام کرد. «فرهیختگان» در گفت‌وگو با رضا امیدوار تجریشی، رئیس خانه صنعت، معدن و تجارت جوانان تهران، آرمان خالقی قائم‌مقام دبیرکل خانه صنعت، معدن و تجارت ایران، سیدعلیرضا بنی‌هاشمی رئیس خانه صنعتکاران و عباس آرگون عضو هیات‌رئیسه اتاق بازرگانی تهران به بررسی آسیب‌های تعطیلی پنجشنبه به بخش تولید، تجارت و صادرات از دیدگاه بخش خصوصی پرداخته است. بخش خصوصی می‌گوید از دولت و مجلس خواسته این مصوبه از دستورکار مجلس خارج شود. البته باید در نظر داشت که اغلب این فعالان با تعطیل شدن روز شنبه با توجه به عدم اثرگذاری بر تجارت کشور و کاهش تعاملات خارجی ایران موافق هستند.

به منافع ملی فکر کنیم

آرمان خالقی، قائم‌مقام دبیرکل خانه صنعت، معدن و تجارت ایران در گفت‌وگو با «فرهیختگان» و درخصوص نامه اعتراضی بخش خصوصی نسبت به تعطیلی پنجشنبه تصریح کرد: «این موضوع، مساله امروز نیست. شاید بیش از ۱۸ سال پیش بود که در بدو تاسیس خانه صنعت، معدن و تجارت ایران ما متنی نوشتیم و به مجلس و مرکز پژوهش‌های مجلس ارائه و اعلام کردیم. در خانه صنعت، معدن و تجارت ایران یک نامه سرگشاده را تنظیم کردیم و طی آن مخالفت‌مان را با تعطیلی روزهای پنجشنبه و موافقت با شنبه‌ها را اعلام کردیم. اغلب کشورها اعم از مسیحی و مسلمان روز شنبه را تعطیل کردند. در کشور ما روزهای پنجشنبه به‌ویژه در پایتخت ساعت کاری نیمروز بود که به ۴۴ ساعت در هفته می‌رسید. دولتی‌ها برای اینکه بتوانند روز پنجشنبه را به واسطه مواردی ازجمله صرفه جویی تعطیل کنند، ساعت کاری روزانه را افزایش دادند؛ چراکه یک شیفت کاری داشتند. از منظر تولید با توجه به شیفت‌های کاری، افزایش ساعت کاری برای تعطیل کردن روز پنجشنبه میسر نیست و افرادی که در طول هفته تمام شیفت کار می‌کنند ناچار هستند پنجشنبه‌ها را نیز مشغول کار باشند. ما می‌خواهیم بنا به چند دلیل تصمیمی در کشور اتخاذ کنیم. اگر بخواهیم تصمیم تعطیلی را با انگیزه‌هایی مانند افزایش سطح رفاه شهروندان کشورمان بگیریم، باید ببینیم مصلحت اقتصادی کشور در چه تصمیمی است. آیا ما مثل کشورهای مسلمانی انتخاب می‌کنیم که تعطیلات خود را به واسطه جوانب تجاری با دنیا هماهنگ کنیم؟»

کاهش ۲۵ درصدی زمان مشارکت در بازارهای جهانی

خالقی تصریح کرد: «اکنون کشور ما دومین کشور دنیاست که می‌خواهد پنجشنبه راهم تعطیل کند. باید علل تعطیلی پنجشنبه و ترجیح آن به شنبه بررسی شود. در این صورت ما ۳ روز کاری مشترک با دنیا خواهیم داشت. به ازای کاهش ۲۵ درصد از زمان کاری مفید مشترک با بازارهای جهانی خواهد بود. یک عده از مدافعان معتقد هستند که به واسطه محدودیت حضور ایران در بازار تجارت بین‌المللی، زیارت اهل قبور و مواردی از این دست، روز پنجشنبه باید تعطیل شود. تعطیلی روز پنجشنبه به قیمت از دست رفتن فرصت‌ها خواهد بود؛ چراکه در بازارها بعضا فرصت‌هایی پیش می‌آید که نیازمند تصمیم‌گیری در لحظه برای ورود یا خروج و عرضه یا خرید کالاست. زمانی که ما یک روز کاری را از دست می‌دهیم، فرصت‌هایمان را به رقبای دیگر می‌دهیم. از سوی دیگر نیز در تبادلات خود حتی یک روز و حتی یک ساعت کاری برای توان رقابتی موثر است. ما به دنبال توسعه، فرصت‌های تجاری، برداشتن موانع از پیش روی تولید و... برای کشور هستیم. این درحالی است که این کار به خودزنی اقتصادی منجر خواهد شد.»

جنگ اقتصادی را نبازیم

خالقی در ادامه تصریح کرد: «در فضای جنگ اقتصادی که علیه ایران راه انداخته شده، تعطیلی پنجشنبه به زیان کشور خواهد بود و باید مصالح اقتصادی را برای کشور در نظر بگیریم. در بیانیه‌ها و مذاکرات مختلف با بخش‌های مربوطه در یک نامه سرگشاده تقاضا کردیم مصلحت کشور توسط مجلس در نظر گرفته شود و این تصمیم به‌گونه‌ای اتخاذ شود که به صلاح کشور باشد. تقلیل زمان کاری هفته از ۴۴ ساعت به ۴۰ ساعت یعنی ما تقریبا ۱۰٫۱ درصد بابت کاری که انجام نمی‌شود، مزد بیشتری پرداخت می‌کنیم. چون در زمان تعیین رقم دستمزد، تعیین می‌شود کارفرما به ازای ۴۴ ساعت در هفته مبلغ مشخصی را پرداخت کند. وقتی ۴ ساعت از زمان کار در هر هفته کم می‌شود و کارمند نمی‌تواند در آن مدت زمان منفعت اقتصادی را به مجموعه‌ای اضافه کند، این میزان باید از حقوق افراد نیز کاسته شود. آیا واقعا دولت این موضوع را می‌پذیرد که جامعه کارفرمایی کشور چنین اقدامی بکند؟ بهره‌وری این مدت زمان کار به‌ویژه در بخش خصوصی حائز اهمیت است و قابل پذیرش نیست و این محاسبات باید در نظر گرفته شود.»

دولت مستندهای پژوهشی خود را منتشر کند

آرمان خالقی در پایان گفت: «ظرفیت برمبنای تقاضای بازار تعیین می‌شود. در صنایعی مانند فولاد که به صورت مستمر فعالیت می‌کنند، باید تعهدات خود را در روزهای تعطیل کاری مثل پنجشنبه یا جمعه به انجام برسانند. باید روز تعطیلی پنجشنبه را به ناچار به مانند روز کاری رسمی فعالیت کنند و روز کاری تعطیل مزد و اضافه‌کاری آن دو برابر می‌شود. این اقدام هزینه‌های جاری نهادهای تولید و درنتیجه قیمت تمام‌شده را افزایش می‌دهد. تعطیلات در سایر کشورهای اسلامی جمعه و شنبه است. این طرح پیشنهاد دولت بوده است. در این زمینه مشورت مستقیمی با تشکل‌ها صورت نگرفته است. بهتر است دولت اگر کار پژوهشی از جنبه اقتصادی در این زمینه انجام داده، در راستای آرام کردن فضا منتشر کند.»

پارادوکس توسعه تجارت با مصوبه تعطیلی پنجشنبه‌ها

رضا امیدوار تجریشی، رئیس خانه صنعت معدن تجارت جوانان تهران در گفت‌وگو با «فرهیختگان» در رابطه با مصوبه تعطیلی روزهای پنجشنبه با تاکید بر جنبه‌های مربوط به تجارت اظهار داشت: «رتبه سهولت تجارت خارجی ایران چندان جالب نیست. بسیاری از موضوعات مربوط به این رتبه ناشی از تحریم‌های خارجی و بخش عمده‌ای نیز مربوط به تحریم‌های داخلی است. جابه‌جایی تعطیلی از پنجشنبه به روز شنبه به بهبود رتبه اقتصاد تجاری خارجی کمک خواهد کرد. برخی افراد تعطیلی پنجشنبه را یک بحث فرعی در حوزه اقتصاد تلقی می‌کنند و معتقدند مباحث عمده‌تری باید در دستور کار قرار بگیرد. باید توجه داشت که یکی از اقدامات بدیهی همین است که ما بتوانیم روزهای تجارت خارجی خود را با دنیا و کشورهای همسایه به حداکثر برسانیم. در کشورهای همسایه مسلمان ما روزهای جمعه و شنبه تعطیل هستند. درصورتی‌که روز پنجشنبه در ایران تعطیل باشد، کشورهای همسایه تعطیل نیستند و زمانی که تجارت ایران در روز شنبه تعطیل نیست آنها تعطیل هستند. رقم زدن اتفاقات اقتصادی بزرگ نیازمند چنین اقداماتی هستند. اصلاحات در اقتصاد ما به مرور زمان و از همین قوانین کوچک شکل می‌گیرد.»

با صادرات نفت چه می‌کنید؟

امیدوار تجریشی ضمن اشاره به اثرگذاری این مصوبه بر صادرات نفتی کشور عنوان کرد: «برخی اوقات تاثیرگذاری از بالا به پایین است، گاهی اوقات نیز تاثیرگذاری از پایین به بالا اتفاق می‌افتد. ما به‌عنوان بخش خصوصی فعال در حوزه اقتصاد و حتی بخش خصوصی وابسته به دولت و حتی شرکتی عمدتا درگیر تعطیلی روز پنجشنبه خواهیم شد. آیا شرکت نفت برای صادرات در روزهای متناقض تعطیلی در ایران و جهان می‌تواند کاری بکند؟ در چنین شرایطی باید سری بزنیم به واحد امور بین‌الملل وزارت نفت یا واحدهای پتروشیمی و جویای وضعیت شویم. عمدتا شرکت‌هایی که در حوزه صادرات بین‌المللی فعالیت می‌کنند روزهای تعطیلی خود را به جمعه و شنبه یا شنبه و یکشنبه تغییر می‌دهند. مگر می‌شود بورس کالای ما تعطیل باشد و ما کالا صادر کنیم؟» امیدوار تجریشی با اشاره به، به میان‌کشیده‌شدن مسائل اعتقادی در امتناع از تعطیلی روز شنبه ادامه داد: «صادرکنندگان حوزه پتروشیمی، مشتقات نفتی و صنایع فلزی در روز شنبه که در اغلب نقاط دنیا تعطیل است چگونه برای فروش قیمت‌گذاری کنند؟ اقتصاد کشور از همین مسائل کوچک ضربه می‌خورد و رشد اقتصادی مورد نظرمان محقق نمی‌شود. تعطیل کردن پنجشنبه به جای شنبه به واسطه مسائل اعتقادی فرافکنی است. گویا کسانی که چنین تفکری دارند به فکر منافع ملی و توسعه ایران نیستند. در چین و کشورهای مسلمان اطراف چه روزهایی تعطیل هستند؟ تعطیلی پنجشنبه اقدام غلطی است که منجر می‌شود در عرضه، صادرات و واردات خودمان دچار مشکل بشویم.»

کارزار مخالفان با حضور ۴۲ هزار نفری

رئیس خانه صنعت معدن تجارت جوانان تهران در پایان ضمن یادآوری کارزار مخالفت با تعطیلی روز پنجشنبه بیان کرد: «کارزار مخالفت با تعطیلی پنجشنبه و حمایت از تعطیلی شنبه توسط مجموعه ملی همیاران توسعه پایدار راه‌اندازی شد. من به‌عنوان یک فرد حقیقی از این کمپین حمایت کردم و در کنار این موضوع اتاق بازرگانی ایران، اتاق بازرگانی تهران، خانه صنعت، معدن و تجارت جوانان استان تهران و ایران نامه‌نگاری‌های مربوطه را با مجلس و مقامات مربوطه انجام داده و اعلام کردیم تعطیلی پنجشنبه به ضرر اقتصاد کشور و این اقدام به دور از تدبیر است. تاکنون در کارزاری که در حال امضا شدن است بالغ بر ۴۲ هزار امضا جمع شده که این عدد لحظه به لحظه در حال افزایش است. این میزان مشارکت حاکی از دغدغه‌مندی مردم است و حتی اگر آگاهی رسانه‌ای بیشتر شود قطعا به امضاهای بیشتری منجر خواهد شد. تلاش می‌کنیم با این کارزار خواست خود را به گوش مسئولان برسانیم.»

جای خالی مشورت با بخش خصوصی

سیدعلیرضا بنی‌هاشمی، رئیس خانه صنعتکاران ایران در گفت‌وگو با «فرهیختگان» در رابطه با تعطیلی روز شنبه به جای پنجشنبه در تقویم کاری کشور گفت: «با توجه به تعامل اقتصادی که با دنیا داریم با تعطیلی روز پنجشنبه مخالف هستیم؛ چراکه درصورت تعطیلی پنجشنبه، روزهای کاری هفته به ۳ روز کاهش پیدا می‌کند؛ این تصمیم به قطع ارتباط ما با کل دنیا در یک روز کاری منجر خواهد شد. انتظار داریم با درنظر داشتن آسیب دیدن تولید و صادرات و همچنین منافع اقتصادی کشور، تعطیلی پنجشنبه با تصمیم نهادهای سیاستگذار و قانون‌گذاری به شنبه تغییر پیدا کند. مبتنی بر آخرین جمع‌بندی اکثر اعضای خانه صنعتکاران ازجمله فعالان اقتصادی، تولیدکنندگان و سرمایه‌گذاران چالش‌های مشابهی با این موضوع داشتند. با توجه به نام‌گذاری سال که رنگ و بوی اقتصادی دارد، رویکرد اقتصادی دولت در سال پیش‌رو و تصمیمات کلان اقتصادی ازجمله ارزآوری و توسعه بهتر است بخش‌های مربوطه جمع نظرات بخش خصوصی را درنظر گیرند. واقعا جای تعجب داشت چرا تاکنون کمیسیون اجتماعی مجلس این موضوع مهم را نادیده گرفته و برای تصویب این بحث پیشقدم نشده است.»

بنی‌هاشمی تکمیل کرد: «صحبت‌های فرعی و تریبونی زیادی در رابطه با این اقدام در فضای مجازی دست به دست می‌شود اما حقیقت ماجرا این است که صنعتکار ما باید در روز و ساعت مشخص ایمیل را ارسال یا دریافت کند، اقدامات مربوط به سفارش‌ها و حمل‌ونقل آنها را در بخش‌های مختلف دریایی، زمینی، هوایی و فضایی انجام دهد؛ از سوی دیگر نیز نیاز است هماهنگی‌هایی با خارج از کشور صورت گیرد. درصورت تعطیل شدن روزهای پنجشنبه یک بخش از کار به‌صورت رسمی تعطیل می‌شود. در چنین شرایطی ارتباطی که باید در روز پنجشنبه با خارج از کشور برقرار شود با تعطیلی در ایران مواجه و به روز شنبه موکول می‌شود، روز شنبه هم که روز تعطیل جهانی است؛ رسما کار اقتصادی و معاملات تا روز دوشنبه به‌مدت پنج روز به تعویق می‌افتد. خانه صنعتکاران همواره مخالفت خود را با تعطیلی روز پنجشنبه بنا به اثرات آسیب‌زای اقتصادی و معاملات بین‌المللی اعلام کرده است. بهتر است مسئولان در حوزه سیاستگذاری و تصمیم‌گیری از نظرات بخش خصوصی نیز بهره‌مند شوند.»

تعطیلی پنجشنبه‌ها تحریم داخلی است

عباس آرگون، عضو هیات‌رئیسه اتاق بازرگانی تهران در گفت‌وگو با «فرهیختگان» اظهار داشت: «با درنظر داشتن این مهم که ۹۰ درصد کشورهای دنیا روزهای شنبه و یکشنبه و الباقی روزهای جمعه و شنبه تعطیل هستند، من موافق تعطیلی روز شنبه هستم. ایران از این نظر تنها کشوری است که روزهای متفاوتی تعطیل است. اگر تعطیلی روز شنبه کاهش تصویب شود عملا قطعی ارتباط ما با دنیا به سه روز کاهش پیدا می‌کند. ما نباید به نوعی مشابه یک جزیره در گوشه‌ای از دنیا عمل کنیم، بلکه نیازمند ایجاد فرصت‌های رقابتی با بازیگران جهانی هستیم. تصویب هرچه سریع‌تر این طرح مزایای فراوانی به همراه دارد؛ از جمله این مزایا می‌توان به بهینه شدن روندهای اداری و تجاری، رونق تبادلات تجاری، ترانزیت و صادرات جهانی اشاره کرد. این اقدام در سطح بین‌المللی و منطقه‌ای نیز منجر به ارتقای سطح ایران به‌ویژه در حوزه اقتصاد می‌شود. درصورت تصویب قطعی این تعطیلی به‌جای پنجشنبه‌ها همراهی بیشتری با تغییر و تحولات دنیا خواهیم داشت و پیوندهای منطقه‌ای ما مستحکم‌تر می‌شود.»

آرگون افزود: «ایران به‌دلیل تحریم‌های خارجی از سوی آمریکا و دیگر کشورها در شرایط دشواری رشد می‌کند، ما نباید با چنین اقداماتی عرصه را بر خود تنگ‌تر کنیم و خود یک تحریم داخلی ایجاد کنیم. اکنون ایران از اعضای پیمان‌هایی از قبیل شانگهای و بریکس به شمار می‌رود، تقریبا همه کشورهای عضو در این پیمان‌ها در روزهای شنبه و یکشنبه تعطیل هستند و تغییرات تقویمی ایران احتمالا می‌تواند چالش‌برانگیز باشد، به این ترتیب نقاط اشتراکات ما با سایر کشورها کاهش می‌یابد. این تعطیلی‌ها در سایر کشورها صرفا مبتنی بر تعاملات بانکی نیست و تمام حوزه‌های اداری، اقتصادی، حوزه مذاکرات، خرید و فروش کالا را شامل می‌شود. به‌طورکلی تغییر روز تعطیل از پنجشنبه به شنبه اثرات زیادی دارد، این اثرات مثبت حتی در حوزه ترافیک یا مدیریت مصرف انرژی نیز دیده می‌شود. ما کلا موافق تعطیلی روز شنبه هستیم و اتفاقا با توجه به تعطیلی دو روزه در جهان، باید کشور ما نیز شامل تعطیلات دو روزه باشد و این دو روز پیشنهادی طبق تقویم ما روزهای جمعه و شنبه است.»

شنبه اول اردیبهشت ۱۴۰۳
شماره ۴۱۱۷
WWW.FDN.IR
FARHIKHTEGANDAILY

مدیرمسئول:
محمدامین ایمانجاتی
قائم‌مقام مدیرمسئول:
مسعود فروغی
سردبیر:
محمد زعیم‌زاده
تلفن و فکس:
۶۲۹۹۹۴۹۵ (۰۲۱)
کدپستی:
۱۱۳۵۶۳۳۸۱۶
چاپ:
چاپخانه دانشگاه آزاد اسلامی
نشانی:
خیابان حافظ، پایین‌تر از جمهوری
روبه‌روی ساختمان بورس
ساختمان فرهیختگان، طبقه سوم

سرعت‌گیرهای رشد اقتصادی

لیلی زواره‌ای
خبرنگار

رشد اقتصادی با افزایش تولید کالاها و خدمات، در مقایسه با یک بازه زمانی دیگر تعریف می‌شود. این مفهوم همچنین می‌تواند با توجه به نرخ تورم، تنظیم و اندازه‌گیری شود. رشد اقتصادی کل با نرخ‌های تولید ناخالص ملی (GNP) یا تولید ناخالص داخلی (GDP) محاسبه و تعریف می‌شود. رشد اقتصادی تحت تاثیر عوامل مختلفی اتفاق می‌افتد که ممکن است حتی با شرایط تنش‌زایی نیز همراه باشد. در اقتصاد رشد معمولا به عنوان تابعی از سرمایه فیزیکی، سرمایه انسانی، نیروی کار و فناوری تعریف می‌شود.

روش‌های افزایش رشد اقتصادی

افزودن سرمایه به اقتصاد، افزایش بهره‌وری نیروی کار را به همراه دارد. مورد دیگر افزایش سرمایه انسانی است که می‌تواند به سرمایه اجتماعی و نهادی نیز اشاره داشته باشد. باید توجه داشت گرایش‌های رفتاری به‌سمت اعتماد و نوآوری‌های سیاسی یا اقتصادی، مانند بهبود حمایت از حقوق مالکیت در واقع انواع سرمایه انسانی است که می‌تواند بهره‌وری اقتصاد را افزایش دهد. رشد اقتصادی یکی از مهم‌ترین شاخص‌های اقتصاد سالم است. یکی از بزرگ‌ترین تاثیرات رشد طولانی‌مدت یک کشور این است که تاثیر مثبتی بر درآمد ملی و سطح اشتغال داشته باشد که باعث افزایش سطح زندگی مردم هم می‌شود. این روند که با رشد تولید همراه است، به اشتغال بیشتر افراد منجر می‌شود و افزایش ثروت کشور و جمعیت آن را در پی دارد. رشد اقتصادی بالاتر به رشد درآمد مالیاتی برای هزینه‌های دولت منجر می‌شود که دولت می‌تواند از آن برای توسعه اقتصاد یا برطرف کردن کسری بودجه استفاده کند. منابع طبیعی شامل زمین‌های کشاورزی، آب، جنگل‌ها، گاز طبیعی، نفت، سرمایه‌گذاری و رشد زیرساخت‌ها و سرمایه‌های فیزیکی، نیروی کار ماهر با بهره‌وری مناسب، بهبود فناوری و قوانین مناسب که از تولیدکنندگان به‌نحو مطلوبی حمایت کند، ازجمله عوامل تسریع‌کننده رشد اقتصادی هستند. سطح پایین خدمات بهداشتی و درمانی، عدم وجود زیرساخت‌های لازم، فرار سرمایه، بی‌ثباتی سیاسی نیز ازجمله عوامل محدودکننده رشد اقتصادی محسوب می‌شوند.

سرعت‌گیر رشد

اقتصاد ایران بعد از دوران طولانی رکود، رشدی حدود ۴ درصدی را تجربه می‌کند. همچنین تورم که در سال‌های گذشته به‌طور مستمر بیش از ۴۰ درصد بوده، طبق آمار منتشرشده، روندی کاهشی داشته است. تصمیم‌گیران اقتصادی در سخنان خود به عواملی از قبیل مهار رشد نقدینگی، اصلاح بودجه و منضبط کردن دولت، حذف ارز ترجیحی و انتقال یارانه‌ها به ابتدای زنجیره مصرف، اصلاح نظام مالیاتی، بهبود فضای کسب‌وکار و نیز افزایش تعامل با همسایگان و شرکای راهبردی اشاره کرده‌اند. میزان جدیت تصمیم‌گیران در اجرای این سیاست‌ها، نحوه اجرای آنها و نیز میزان موفقیت آنها، درصورت انتشار مستمر آمار قابل اتکا، در آینده قابل ارزیابی خواهد بود ولی توجه تصمیم‌گیران به چنین سیاست‌هایی را که مبنای درست اقتصادی دارند، به فال نیک می‌گیریم. این اقدامات شروع راهی است که اگر درست طی شود می‌تواند ایران را در مسیر رشد بلندمدت قرار دهد و عقب‌ماندگی اقتصادی را که بیش از یک دهه گریبانگیر اقتصاد ایران شده است، جبران کند. اما مسیر رشد اقتصادی ایران دست‌اندازهایی هم دارد که کسری بودجه مزمن و پایدار دولت، تعیین دستوری نرخ بهره بانکی پایین‌تر از تورم، نظام ارزی چندنرخی، قیمت‌گذاری دستوری، نظام تعرفه‌ای خاص برای حوزه بازرگانی، قیمت غیرمنصفانه انرژی، نظام بنگاه‌داری عظیم غیرخصوصی و غیررقابتی ازجمله آنهاست. اصل شتاب (Accelerator Principle) از اصول اساسی در اقتصاد کلان است که تاثیر قابل ملاحظه‌ای بر پویایی و رشد اقتصاد دارد. این اصل به تعامل بین سرمایه‌گذاری بخش خصوصی و تغییرات در تقاضا اشاره دارد. به‌طور خلاصه این اصل بیان می‌کند که تغییرات نسبی در سرمایه‌گذاری بخش خصوصی می‌تواند به تغییرات بزرگ‌تر در تولید و اشتغال منجر شود. اصل شتاب براساس فرضیه‌ای در مورد رابطه بین سرمایه‌گذاری و تغییرات تقاضا اتفاق می‌افتد. این اصل از ایده مرتبط با نیاز به سرمایه برای تولید بیشتر برای پاسخ به تغییرات در تقاضا حاصل شده است. با اینکه اصل شتاب نقش مهمی در تبیین روند رشد اقتصادی دارد، اما باید توجه داشت که این اصل فقط یکی از عوامل تاثیرگذار بر رشد اقتصادی است و همواره تکمیل‌کننده دیگر عوامل اقتصادی است. طبق این اصل، ایران طی سال‌های ۲۰۰۷ تا ۲۰۲۳ دچار مشکل تشکیل سرمایه ثابت ناخالص شده است. تشکیل سرمایه ثابت ناخالص به مجموعه‌ای از دارایی‌های طولانی‌مدت در یک اقتصاد اشاره دارد که برای تولید کالاها و خدمات استفاده می‌شوند و آمارهای آن در ایران برای بررسی وضعیت رشد اقتصادی واقعی و کاهش سرمایه‌گذاری مولد قابل اتکاست. وقتی استهلاک سرمایه را از تشکیل سرمایه ثابت ناخالص کسر کنیم، تشکیل سرمایه ثابت خالص به دست می‌آید که در سال‌های اخیر نزدیک به عدد صفر در نوسان بوده و به معنای کاهش ظرفیت رشد در اقتصاد ایران است. تشکیل سرمایه در بخش ماشین‌آلات و ساختمان، دو جزء اصلی تشکیل سرمایه ثابت هستند که درواقع نشان‌دهنده میزان سرمایه‌گذاری برای خرید ماشین‌آلات و ساخت‌وساز بوده و می‌توان آن را به‌عنوان موتور رشد اقتصادی درنظر گرفت.

راهبرد

آنچه اقتصاد ایران برای رسیدن به رشد بلندمدت پایدار لازم دارد، اصلاح نقاط ضعف و اتخاذ سیاست‌های دیگری است که تاکنون مغفول مانده‌اند. به‌طور خلاصه اصل اساسی در اقتصاد کلان، ثبات فضای اقتصاد کلان است که در مرکز آن رفتار مالی دولت قرار دارد. در اقتصاد تورمی ایران، پرهیز از ثبات اسمی نرخ ارز راهم باید از اصول ثبات اقتصاد کلان به شمار آورد. میزان دخالت‌های تنظیم‌گرانه در بازار باید با اصول بهره‌وری اقتصادی همخوانی داشته باشد. دخالت‌های قیمتی گسترده که به بهانه تامین رفاه عموم صورت می‌گیرد، سال‌هاست که اثرات مخرب خود را به رخ تصمیم‌گیران کشیده است. رشد اقتصادی پایدار اهمیت زیادی دارد و نیازمند سیاستگذاری‌های درست در اقتصاد کلان، مالیات، کاهش هزینه‌های تولید، افزایش بهره‌وری، جذب سرمایه‌گذاری و مواردی از این دست است. وقتی شاخص‌های اقتصاد کلان، ازجمله نرخ تورم، رشد نقدینگی و... به سروسامان برسند، بخشی از امنیت لازم برای سرمایه‌گذاری فراهم می‌شود. سرمایه‌گذاران خارجی و داخلی در یک بستر باثبات اقتصادی به سرمایه‌گذاری گرایش پیدا و باراه‌اندازی بنگاه‌های اقتصادی جدید زمینه پایداری رشد اقتصادی را فراهم می‌کنند. درنهایت باید تاکید کرد رشد اقتصادی کوتاه‌مدت را می‌توان با سیاست‌های مقطعی حاصل کرد. رشد پایدار در بلندمدت فقط با اتخاذ تصمیماتی ممکن است تضمین‌کننده افزایش کارآمدی اقتصادی باشد.